

IX

САОПШТЕЊА

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ БЕОГРАД

САОПШТЕЊА ЈХ
COMMUNICATION IX

COMMUNICATIONS

IX

BEOGRAD
1970

САОПШТЕЊА

IX

БЕОГРАД
1970

РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ВЕЉКО ЂУРИЋ ИВАН ЗДРАВКОВИЋ, РАДОМИР
НИКОЛИЋ Др ДОБРОСЛАВ ПАВЛОВИЋ,
МИРЈАНА ШАКОТА

COMITÉ DE REDACTION

VELJKO ĐURIC IVAN ZDRAVKOVIĆ, RADOMIR
NIKOLIĆ, Dr DOBROSLAV PAVLOVIC, MIRJANA
ŠAKOTA

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ВЕЉКО ЂУРИЋ

REDACTEUR EN CHEF

VELJKO ĐURIĆ

СЕКРЕТАР РЕДАКЦИОНОГ ОДБОРА

РАДОМИР НИКОЛИЋ

SECRETAIRE DU COMITÉ DE REDACTION

RADOMIR NIKOLIĆ

ФРАНЦУСКИ ПРЕВОД

МАТИЛДА СТАНОЈЕВИЋ

TRADUCTION FRANÇAISE

MATILDA STANOJEVIĆ

ВИЊЕТЕ — ЦРТЕЖИ

БРАНИСЛАВ ЖИВКОВИЋ

VIGNETTES — DESSINS

BRANISLAV ŽIVKOVIĆ

ФОТОГРАФИЈЕ

РАДОМИР ЖИВКОВИЋ

FOTOGRAFIJES

RADOMIR ŽIVKOVIĆ

1. Изглед данашњег и будућег положаја Лепенског Вира са косом рампом којом су исечени објекти преносени на горњи плато — снимак Р. Миливојевић

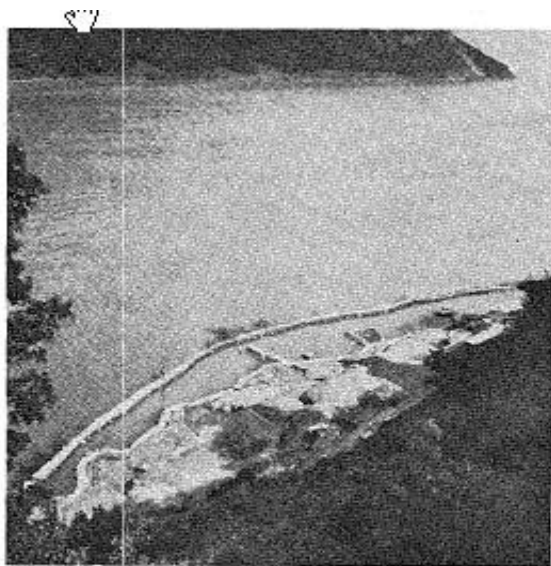
1. Aspect actuel et futur de la position du Lepenski Vir, avec une rampe en courbe par laquelle sont détachés les objets déplacés sur le plateau supérieur. — photo R. Milivojević

РАДОВИ НА СПАСАВАЊУ ЛЕПЕНСКОГ ВИРА У 1970. ГОДИНИ

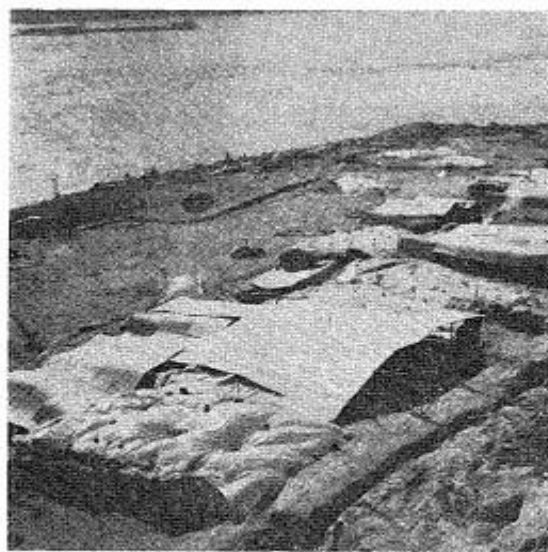
ДОПУНСКА ИСТРАЖИВАЊА

Пројекат за спасавање Лепенског Вира приказан је у прошлом броју саопштења. По том пројекту, усвојеном на седници Комисије за Лепенски Вир 13. јуна 1969. године, започели су у истој години, допунски истражни радови. Тако су у 1969. години извршена испитивања водопропустљивости подлоге кућа Лепенског Вира (Институт за

испитивање магеријала СР Србије и Југословенски институт за заштиту споменика културе). Ради добијања потребних подлога за израду пројекта за кровну конструкцију и евентуалну обалоутврду на чију потребу је указало геолшко испитивање терена (испитивања вршио Геомагнетски институт у Београду), извршена су геомеханичка испитивања платоа на који ће се пренети откривени остаци Лепенског Вира и приобал-

2. Археолошко налазиште за време поплаве 1970. године — снимак Р. Живковић
2. Emplacement archéologique pendant les inondations de 1970. Photo, R. Živković

3. Привремене настрешице над објектима Лепенског Вира — снимак М. Мдић
3. Auvents temporaires sur les objets du Lepenski Vir. Photo M. Medić

ног подручја (испитивања вршило предузеће „Косовопроект“). Такође је извршено експериментално подизање једног објекта.

На основу резултата ових испитивања, утврђени су сви потребни параметри за поступак измештања археолошких остатака.

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

У току зимских месеци 1970. године припремљен је елаборат са финансијским планом којим је конкурисано код Савезног савета за координацију, а потом код Савезног фонда за финансирање научних делатности, за средства у висини од 2,003.970,00 динара, која су на основу тог елабората и: добијена. Начињен је елаборат којим је конкурисано код Републичке заједнице за научни рад за доделу средстава у висини од 1.000.000,00, али ова средства нису додељена. За средства у истој висини конкурисано је код Републичке заједнице културе, али је добијен износ у висини од свега 250.000,00 динара. Средства су тражена и од Рудничко-топионичарског базена Бор, и то неповратна средства у висини (коју одреди Рудничко-топионичарски базен и зајам у висини од 800.000 до 1.000.000.— динара, који би отплаћивала Републичка заједница за културу. Ни ова средства до краја 1970. године нису додељена.

Настављени су преговори. и са општинама Мајданпек, Зајечар, Неготин, Кладово, Градиште у истом циљу. До краја 1970. од њих су добијена средства у висини од 94.000 динара.

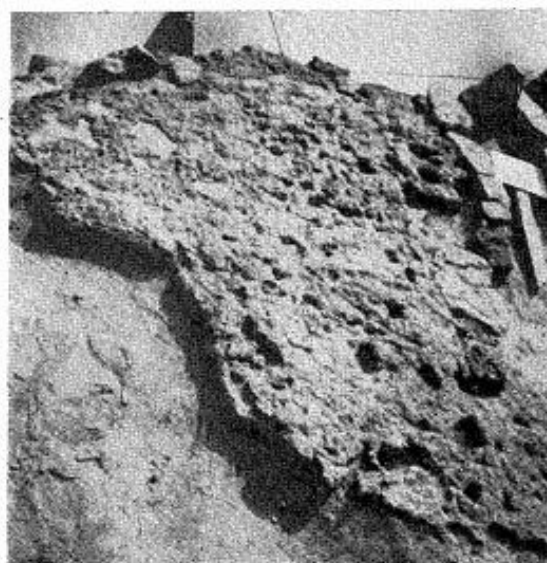
Поред преговора са поменутиим институцијама и органима, где је образлаган пројекат и предложени елаборати, питању финансирања радова на Лепенском Виру била је посвећена седница Републичког извршног већа, одржана 15. јуна 1970. године, а на Лепенском Виру је одржан на иницијативу Републичког секретаријата за образовање, науку и културу, састанак 31. октобра са представницима институција, општина и предузећа од којих се очекује да учествују у финансирању ове акције.

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ОД ВИСОКИХ ВОДА ДУНАВА

Крајем марта протекле године порастао је водостај Дунава, те поплавио најнижи део археолошког налазишта. Одмах су предузете мере да се обезбеде објекти који се налазе на најнижем нивоу. Водостај је, међутим, до краја априла нарастао до те мере да су воде Дунава покриле готово половину откривеног археолошког налазишта. Начињен је зечји насип око локалитета како би се објекти Лепенског Вира бранили од јаким водених струја које су их разарале. При поновном подизању водостаја, јуна ме-

4. Јужни део куће број 43 после чишћења — снимак М. Медић
4. La partie sud de la maison numéro 43, après le nettoyage, photo, M. Medić

5. Северни део куће број 43 за време попуњавања оштећених длова пода — снимак М. Медић
5. La partie nord de la maison numéro 43, pendant le remplissage des parties endommagées du plancher, photo, M. Medić

сеца, пробијен је зечији насип и тада су настала озбиљнија оштећења објеката на поправљеном терену. Поново су предузете мере обезбеђења: поправљен је пробијени зечији насип и начињен други обруч који је требало да штити објекте уколико први поново попусти (сл. 2).

После повлачења воде, крајем јуна месеца започело је чишћење локалитета од нанесеног муља. Оно је трајало до средине јула месеца. У исто време је један део прилазног пута, који је вода подлокала и однела, поново просечен и уједно начињен провизорни мост преко потока да би се омогућио приступ теренским возилима до археолошког налазишта.

Због трошкова који су за ове радове настали, извршена је комисијска процена штете и тражено од Републичког извршног већа да из Фонда за обештећење поплавлених подручја додели за ову акцију износ у висини од 250.000 динара, што је Републичко извршно веће и учинило.

ПРЕНОШЕЊЕ АРХЕОЛОШКИХ ОБЈЕКТАТА

Пре него што изложимо овогодишње радове, морамо укратко описати отредвиђене методе преношења објеката Лепенског Вира. Пројектом су предвиђене две методе. Прва

метода се састоји у одвајању целих кућа или њихових централних делова заједно са подлогом и премештању тако одвојених целина на нову локацију. Друга метода се састоји у подизању подова кућа без подлоге у фрагментима погодне величине и свих елемената конструкције засебно, и у реконструисању објеката на новом месту из пренесених елемената. Ова друга метода је предвиђена за већи број објеката да би се могла археолошки испитати подлога кућа.

Екипа и организација рада

Пре почетка радова на основу програма који је усвојио Савезни фонд за финансирање научних делатности и који је саставни део уговора закљученог са том институцијом, начињена је детаљна спецификација материјала потребног за поједине радове и план организације радилишта. Крајем јуна месеца започеле су припреме на терену: монтиране су бараке, настрешице и друге помоћне просторије за рад, а исто тако извршене и све припреме за смештај екипе. До почетка радова набављено је 80% материјала који је набављен у Доњем Милановцу (гипс, цемент, жељезо, грађа и сл.).

Радови на припреми објеката за подизање започели су 13. јула. Екипу су сачињавали руководиоци: М. Чанак Медић, М. Медић за радове у програму који финан-

5. Сечење пода електричним ручним брусом — снимак М. Медић

6. Coupure du plancher à l'aide d'une meule d'affûtage électrique à main, photo, M. Medić

сира Савезни фонд за научне делатности под А (пренос археолошких остатака и истраживања која су везана за овај поступак), и Др. Д. Срејовић за радове под Б (археолошко испитивање подлога кућа). Остали

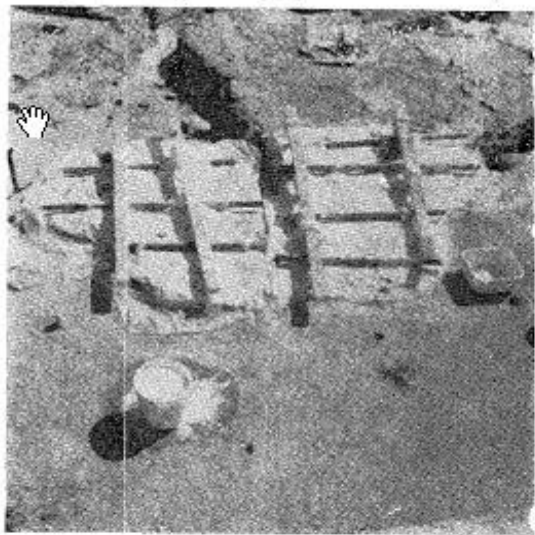
сарадници били су: један техничар, рачуновођа, препаратор, набављач, возач и тридесет студената од којих 8 студената археологије, 4 студента архитектуре, 1 студент геодезије, 9 Академије примењених уметности и 8 студената Академије ликовних уметности. За радове је такође ангажован већи број неквалификованих радника. Сви радници су у јуну и првој половини јула месеца радили на уклањању наноса и муља са археолошког налазишта и пробијању пута до локалитета.

Средства за теренске радове су пребачена на акредитив код Народне банке у Доњем Милановцу, те су на радилишту вођени целокупна администрација и рачуноводствени послови.

Преношење објеката у фрагментима

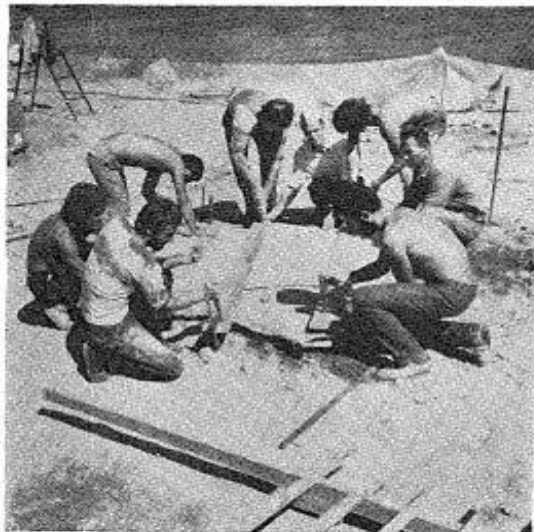
По усвојеном редоследу послова прво је требало започети са дизањем објеката усвојеном другом методом, односно у фрагментима. Тиме је требало уклонити све археолошке остатке око објеката предвиђених за преношење у целини и омогућити рад на њима, а потом и сам пренос.

Радови на припреми објеката за подизање у фрагментима започели су, као што је речено, 13. јула. Због високог водостаја, услед чега је половина објеката била до средине јуна месеца у води и обилних падавина, до средине јула, објекти су до тог

7. Израда негатива пода куће бр. 43 — снимак М. Медић

7. Exécution de la négative du plancher de la maison numéro 43. photo, M. Medić

8. Постављање чврстих носача испод пода куће пре дизања, а после одвајања од подлоге жељезним кољима — снимак М. Медић

8. Mise en place de poutres solides sous le plancher de la maison avant son élévation et après la séparation de son fondement avec des lances en fer, photo, M. Medić

9. Подизање и окретање дела пода куће — снимак М. Медић

9. Elevation et rotation des parties du plancher de la maison, photo, M. Medić

степен били влажни да се није могло одмах започети њихово подизање. Зато је до средине августа месеца вршено само фино чишћење остатака лодова од преосталог наноса. Прво су чишћени објекти лредвиђени за дизање у првој фази. Једновременно са чишћењем подова начињене су провизорне настрешнице којима је покривано десетак објеката да би се заштитили од даљег влажења (сл. 3). Први објекат подигнут је 13. августа. До тог времена били су очишћени готово сви преостали објекти, те је у наставку вршено само импрегнирање и

подизање објеката и њихово одливање. Од 13. августа када је подигнут први објекат, па до 12. октобра, времена до којег је екипа

била на терену у пуном саставу, подигнут је 81 објекат и то: 21 цела грађевинска објекта заједно са свим уређајима (огњиштима и осталим конструктивним елементима), осам објеката знатније оштећених у задњој поплави, осам делова грађевина и 44 огњишта. До тог времена извршено је постављање фиксних полигоних мрежа на доњем

и горњем платоу уз помоћ којих је одређен положај сваког објекта пре дизања, технич-

10. Подигнути подови кућа постављени на негативе — снимак М. Медић
 10. Les planchers surélevés de la maison posés sur les négatifs, photo, M. Medić

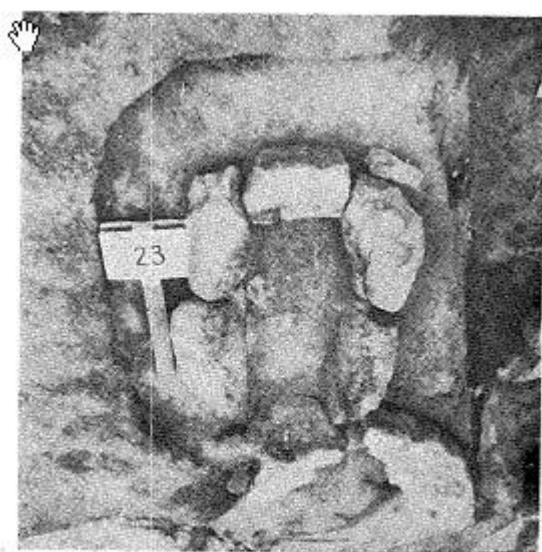

11. Заливање полеђине пода — снимак М. Медић
 11. Arrosage de l'envers du plancher, photo M. Medić

ко снимање објеката и обележавање положаја кућа, исцртавање сваког објекта у размери 1:10, туширање и копирање планова. Формирана је документација за сваки објект (схема са обележеним положајем објекта, фотографијом изгледа објекта после откривања, планом 1:20 снимљеним после от-

копавања, планом 1:10 — стање непосредно пре дизања и археолошком дескрипцијом), укупно 63 досијеа. Уједно, до тог времена су начињени сви потребни индикатори за лако идентификовање објеката на терену. Такође је припремана макета целог археолошког налазишта у размери 1:50. Од 12. октобра на терену је остала екипа коју је чинило шест студената и повремено један или два студента архитектуре за допунска снимања. Ова екипа је бораила на терену до 9. децембра и за то време извршила дизање преосталих пет објеката предвиђених пројектом за измештање (бр. 50, 56, 29, 47 и део куће 54), четири фрагмента и пет огњишта, као и два објекта, 62а и 47а, која су откривена у доњим слојевима. Уједно ова екипа је припремила осам објеката предвиђених за измештање у целини, односно на њима извршила импрегнацију и налепила предвиђене заштитне слојеве, као и одливање дванаест раније подигнутих објеката.

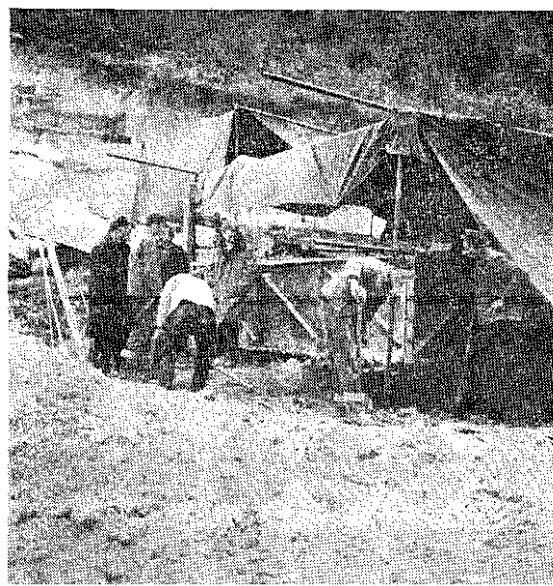
Поступак који је примењен приликом подизања објеката у фрагментима састојао се у следећим: извршено је фино чишћење пода, што значи и уклањање прашине и свег пулверизованог слоја. По завршеном чишћењу на површини свих подова су се појавила бројна мала оштећења која раније нису била позната, јер подови нису до те мере чишћени. Подови су изгледали као мрежа начињена од чврстог црвенкастог малтера (сл. 4). Да би се сачувани делови

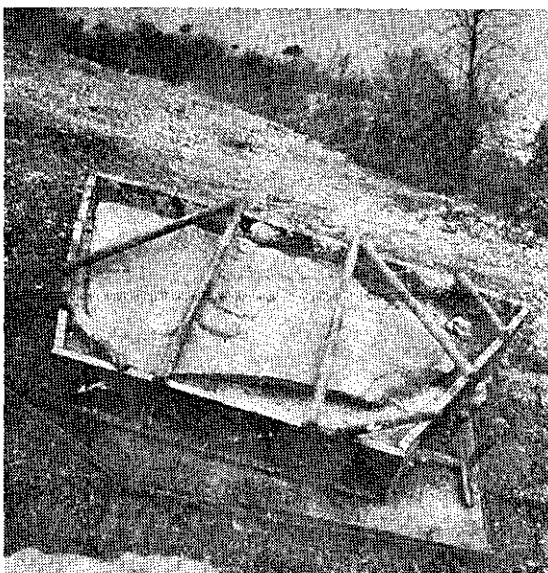
12. Припремљени камени блокови за дизање — снимак М. Медић
 12. Les blocs de pierre préparés pour être levés, photo, M. Medić

13. Заливање огњишта гипсом преко танке поливинилске фолије — снимак М. Медић
 13. Arrosage du foyer avec du plâtre à travers des feuilles de Polivinil fines, photo, M. Medić

14. Кућа број 18 обухваћена жељезним серкљажом и одвојена од подлоге жељезним цевима — снимак М. Медић
 14. Maison numéro 18 englobée dans un cerclage de fer et séparée des fondements par des tuyaux de fer, photo, M. Medić

15. Кућа број 46 после навлачења на челичне саонице — снимак М. Чанак Медић
 15. La maison numéro 46, après le frettage sur un traîneau en acier, photo, Canak Medić

16. Кућа број 46 на косој рампи у току извлачења на горњи плато — снимак М. Чанак Медић
 16. Maison numéro 46 sur une rampe en courbe pendant l'éritage sur le plateau supérieur, photo, M. Canak Medić

пода међусобно повез али у целину, што је било важно да би се успешно могли подићи, вршено је попуњавање оштећених делова чврстим малтером који је начињен од чистог речног песка и разређене емулзије поливинил ацетата (фабрички назив РИВИЛ Б, произвођач Имплас, Копер). На тај начин постигнута је комплексност површине пода (сл. 5).

Следећи поступак је био импрегнирање површине пода, што је било неопходно да би се фиксирао пулверизирани слој и спречило страпирање само површинских делова приликом подизања подова. Као смола за импрегнирање најпогоднији је био поливинил ацетат (фабрички назив ОНО II, Специјал, Произвођач Балкан, Београд), растворен у нитрорастварачу. Раствор је наносен на очишћену површину пода, а потом је премазана површина покривана фолијом како би се спречило брзо испаравање раствора и постигло да смола што дубље продре у малтер пода.

По завршетку претходних операција лепком од туткала налепљен је слој газе, а потом јуте који је у току дизања фрагмената деловао као еластичан носач.

Сечење пода на фрагменте погодне величине вршено је помоћу електричног, ручног бруса за сечење камена (сл. 6).

Пошто су подови били припремљени за дизање, начињен је мулаж-негатив пода исечен на фрагменте исте величине као и сам под (сл. 7). Негативи су прављени, јер се после експерименталног подизања једног објекта 1969. године показало, да подови нису довољно чврсти да би после дизања остала њихова површина непромењена, већ су се дигнути фрагменти на равној површини на коју су полагани, исправљали. Због тога је одлучено да се за сваки под пре дизања начини негатив у који ће дигнути фрагменти уз помоћ претходно постављених „пасера“, бити тачно положени, а потом заливањем са задње стране учвршћени како би се сачувала оригинална неправилна површина лица фрагмента (сл. 10).

На полеђини сваког фрагмента, добро очишћеног, са којег је уклоњена сва прашина, постављен је један тањи слој продужног малтера справљеног са додатком опалске брече, а потом арматура 0 6 на растојању од око 10 см која је заливена бетоном (сл. 11). Слој продужног малтера је требало да помогне добром везивању бетона за малтер пода куће.

Када је бетон на полеђини фрагмента постао довољно чврст, фрагменти су окретани и са њиховог лица су уклањани налепљени слојеви јуте и газе.

Огњишта и од камених блокова конструисани делови по периферији кућа, преносени су на тај начин што су прво облепљени јутом, а потом заливени гипсом (сл. 13). Претходно, камени блокови су ослобођени са бочне стране од земље, (сл. 12), како би их налепљена јута и гипс што боље обухватили. Пошто је гипс постао довољно чврст, подизана су цела огњишта или групе блокова. Предвиђено је да на добро очишћеној полеђини буде постављена арматура и отњишта заливена бетоном, како би после окидања гипсане облоге остали у истом међусобном положају. Извршено је одливање само једног огњишта: куће број 43 да би се она могла у целини прозизорно монтирати на доњем платоу.

Упоредо са припремањем објеката за дизање, вршено је и техничко снимање. Већ пре почетка радова је постојао за већи број објеката план у размери 1:20, што је прецртано, ископирано и уложено у досије. Да би се, међутим, имало тачно стање објеката пре дизања, вршено је снимање после завршених чишћења како би се у план унела сва оштећења. У ове планове убележавана су и сва мерења и подаци који се односе на положаје објеката у насељу нивелманске тачке и начин сечења у фрагменте. Примењено је обележавање положаја објеката на начин који је описан у пројекту за дислокацију.

По завршетку радова на подизању објеката описаном методом демонтиране су баракe на доњем платоу и монтиране на простору где је предвиђен будући паркинг. На том простору су монтиране још две баракe у каје су складирани сви подигнути фрагменти.

Преношење објеката у целини

Пројектом је, као што смо рекли предвиђено да се извесни објекти пренесу заједно са својом подлогом, у целини, косо просеченом рампом уз помоћ једне врсте саоница на који би цео објекат био навучен. Било је предвиђено да се претходно ти објекти инјектирају како би подлога била довољно компактна, те могла сећи хелико ужетом. Пошто је на таквим пословима предузеће „Венчац“, радећи на измештању Трајанове табле показало добре резултате, претоварано је са њим да се прихвати тога посла. Стручњаци предузећа „Венчац“ су предлагали другу технологију: да се подлога кућа не инјектира, да раван исецања буде нижа — на 70 до 100 см испод пода и да се одвајањем од подлоге врши помоћу жељезних цеви 0 100 мм које би

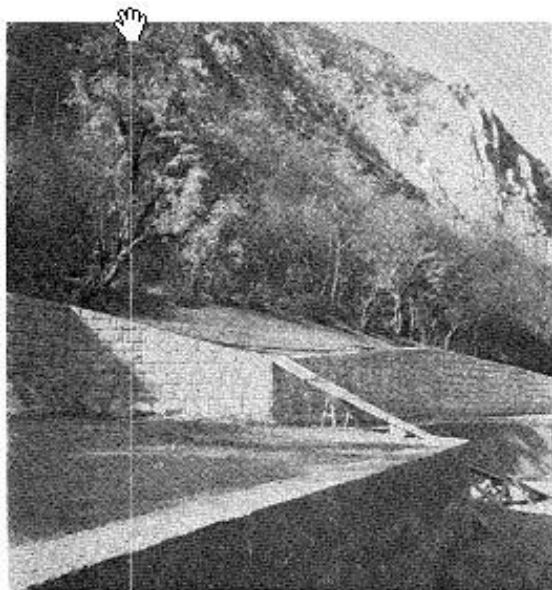
17. Нова локација Лепенског Вира у току радова 1970. година — снимак М. Медић

17. Le nouvel emplacement du Lepenski Vir, pendant les travaux de 1970, photo, M. Medić

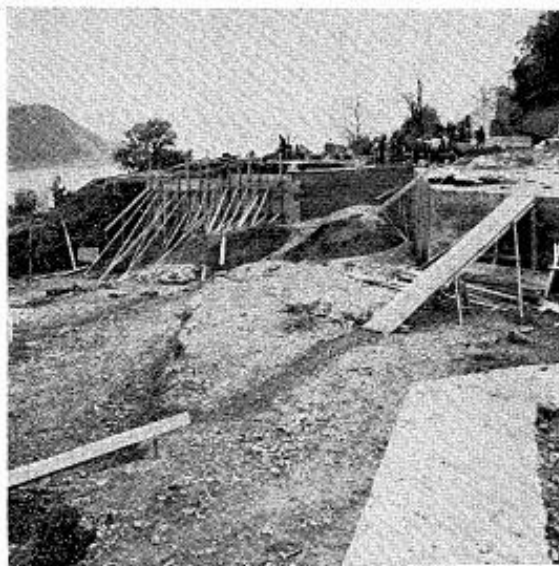
се постављало испод целе површине пода и завртњима везивале за предвиђени жељезни серклаж.

Преношење објеката без претходног инјектирања имало је више преимућстава. Првенствено због тога, јер се показало да се због слабе водопропустљивости инјектирање може вршити само извесним синтетичким смолама које се код нас не производе, или воденим стаклом због којег би се после завршеног преношења појавиле соли на подовима кућа. Поред тога, преношењем објеката са подлогом која и после преношења

остаје непоремећена и неизмењена, остала би могућност да се доњи слојеви кућа поново испитају уколико се пронађу нове методе испитивања што се с обзиром на развој природних наука може у будућности очекивати. Зато је одлучено да се прихвати метод који су предложили стручњаци предузећа „Венчац“ с тим, да се претходно изврши пробно дизање дела једне куће предложеном методом и утврди њена исправност. Проба је извршена са делом куће број 13. Комад је успешно одвојен од подлоге и без икаквих промена извучен на горњи

18. Потпорни зидови на новој локацији, снимак М. Медић
18. Murs de soutènement dans la nouvelle location, photo, M. Medić

19. Бетонски зид око простора на којем ће бити археолошки објект — снимак М. Медић
19. Mur en béton autour de l'espace sur lequel se trouveront les objets archéologiques, photo, M. Medić

плато, те је одлучено да се на тај начин пренесе осам купа у целини заједно са подлогом дебљине 1.00 м. За преношење овом методом одабрани су поред грађевинских објеката и сви камени блокови са површине која се на горњем платоу реконструираше. Извлачење припремљених објеката вршено је механичким витлом носивости 60 тона и уз помоћ обичних и диференцијалних котурача анкерованих на више места на доњем и горњем платоу. (сл. 14-16).

У току повлачења првог припремљеног објекта настале су тешкоће због тежине куће, јер је она заједно са подлогом и омотачем прелазила 30 тона, те је одлучено да се куће преносе са подлогом дебљине 75 см. У току даљег рада на преношењу објеката овом методом настале су и друге тешкоће. Највећа сметња за успешну примену овога метода су били велики камени блокови у подлози кућа. Због недовољног искуства у раду и решавању оваквих проблема, дошло је до оштећења објекта који је први извучен на горњи плато. Да би се евентуална будућа оштећења избегла, Комисија за Лепенски Вир заједно са пројектантима је донела одлуку да се површине које се на овај начин преносе смање и тиме олакша њихово преношење. Зато су периферни делови кућа број 48, 27, 32 и 37 исечени у фрагменте и подигнути другом методом. Остав-

љено је да се првом подигну централни делови ових објеката, а куће број 51 и 18 у целини. Треба напоменути да су куће број 27 и 37 два највећа сачувана објекта, а узалеђу кућа број 48 и 32 се наишло у подлози на веће стене-самце, што је отежавало подизање ових објеката у целини.

Радови нису завршени до краја 1970. године, већ је преношење објеката првом методом вршено и првих месеци 1971. године.

У току протеклих радова подигнуто је:

— целих објеката	33
— објеката знатније оштећених	
у задњој поплави	9
— делова кућа	12
— огњишта у целини	49
— делова огњишта	7
Подигнута површина подова	
износи	362 м ²

РАДОВИ НА ОБРАДИ ГОРЊЕГ ПЛАТОА

На горњем платоу настављена је изградња горњег потпорног зида, (сл. 17 и 18), а потом је начињен пројектом предвиђени канал у залеђу потпуног зида и дренажа. Начињени су пропусти испод прилазног пута за одвод падавина из дренажног и површин-

ског канала. Извршено је грубо планирање терена на којем ће бити постављени археолошки објекти и избетонирана постоља за оне објекте Лепенског Вира који се преносе у целини.

Извршено је планирање и озелењавање терена иза горњег потпорног зида. Овај посао је рађен у сарадњи са Републичким заводом за заштиту природе.

Око целог простора на којем је предвиђено постављање пренетих објеката Лепенског Вира, начињен је бетонски зид у који су убетонирани анкери за везивање рабица. Он ће послужити као носач површинском слоју којим ће се реконструисати стратиграфија, констатована у профилима око археолошких објеката на доњем терену (сл. 19, 20).

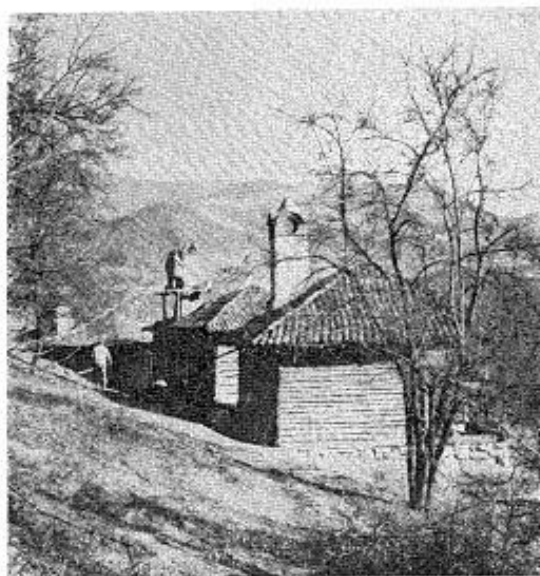

20. Горњи плато са припремљеним бетонским постољима за објекте који се преносе у целини — снимак М. Медић

20. Plateau supérieur avec les socles en béton préparés pour recevoir les objets qu'on transporte en entier. photo, M. Medić

21. Куће из Голубиња, пренете и монтиране уз паркинг, на око 400 м од археолошке локације — снимак М. Медић
21. Maison de Golubinja, transportée et montée auprès du parking, à l'oeil nu à 400 m. de la localité archéologique, photo, Medić

22. Пренете куће из Голубиња — снимак М. Медић
22. Maison transportée de Golubinja, photo, M. Medić.

ПРЕНОШЕЊЕ КУЋА ИЗ ГОЛУБИЊА И ОСТАЛЕ АКЦИЈЕ

Пројектом за дислокацију Лепенског Вира је предвиђено да се уз паркинг, који је око 400 м од локалитета, изгради мотел и остали објекти рекреационог центра са станом чувара за археолошко налазиште, а у подножју паркинга, приставиште. За будући стан чувара је одлучено да се откупи и пренесе једна кућа из Голубиња. И ово село је на подручју које се потапа, а у њему, има доста лепих примера објеката народне архитектуре од којих је типичне требало на сваки начин сачувати. Зато је одлучено да се један од тих објеката пренесе и постави код паркинга Лепенског Вира и доцније користи за стан чувара. Да би се, међутим, уједно створио један ансамбл одређене етнолошке вредности, одлучено је да се пренесу три куће од којих ће једна по завршетку радова бити музеолошки обрађена са свим потребним унутрашњим уређајима. У току 1970. године сва три објекта да буду

откупљена, пренета и монтирана на предвиђеном месту (сл. 21, 22). Уједно вршено је планирање будућег паркинга и око њега постављене бараке у којима су смештени дигнути објекти Лепенског Вира и сав материјал и опрема набављена за, радове. Тако је формирана база на доњем платоу са потребним радним и стамбеним простором за наставак радова.

Поред уређења околине Лепенског Вира који врши Републички завод у оквиру свог програма рада, предвиђено је планско уређење приобалног подручја и напоредног залеђа о чему се стара Одељење за туризам Хидроелектране Ђердап. Зато је Хидро електрана дала да се у сагласности са пројектом за дислокацију, изradi пројекат пристаништа и просторни план за рекреациони центар крај Лепенског Вира. Претпоставља се да ће Лепенски Вир бити један од најзначајнијих културноисторијских и туристичких центара у Подунављу.

Милка, Чанак Медић

LES TRAVAUX POUR LA SAUVEGARDE DE »LEPENSKI VIR« EN L'ANNEE 1970.

En l'année 1970, le transport des vestiges archéologiques de Lepenski Vir, a commencé. Pour leur transport deux méthodes avaient été prévues. La première méthode consistait à enlever toute la maison en une pièce, ou ses parties centrales ensemble avec les fondements et leur déplacement en parties entières sur la nouvelle location. La secondé méthode consistait à soulever les planchers des maisons, sans leur fondement, en fragments

de grandeurs favorables et tous les éléments de construction séparément et la reconstruction des objets sur le nouvel emplacement avec les éléments transportés. Cette seconde méthode est prévue pour un grand nombre d'objets, afin de pouvoir archéologiquement examiner, les fondements des maisons.

Les travaux ont été dirigés par M. Čanak Medić et M. Medić.

Milka Čanak Medić

